

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
2. Державна служба статистики України. Зовнішня торгівля України товарами : статистичний збірник. Київ : Держстат, 2024. URL: <https://ukrstat.gov.ua>.
3. European Commission. Farm to Fork Strategy: For a Fair, Healthy and Environmentally-Friendly Food System. Brussels : ЕС, 2023. 24 p.
4. Кваша С. М., Власюк О. С. Агропромисловий комплекс України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи. *Економіка АПК*. 2023. № 4. С. 5-18.
5. OECD. Agricultural Outlook 2023-2032. Paris : OECD Publishing, 2023. 346 p.

Жоломус І. В., канд. екон. наук Дзяд О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ
ДЕРЕВООБРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО
ФІНАНСОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується необхідністю відновлення виробничого потенціалу, забезпечення макроекономічної стабільності та інтеграції у світовий економічний простір. В умовах глобалізації та посилення міжнародної конкуренції особливого значення набуває експортна діяльність як джерело валютних надходжень і фактор економічного зростання. Однією з перспективних галузей, що здатна забезпечити швидке фінансове відновлення держави, є деревообробна промисловість.

Деревообробна галузь є важливою складовою промислового комплексу України, яка базується на використанні значного природно-ресурсного потенціалу. Лісові ресурси України становлять важливу сировинну базу для розвитку виробництва продукції з високою доданою вартістю, зокрема пиломатеріалів, деревних плит, фанери, меблів та інших виробів. Водночас тривалий час спостерігалася тенденція до експорту сировини або продукції з низьким рівнем обробки, що знижувало ефективність використання ресурсів і обмежувало можливості економічного зростання. У зв'язку з цим особливої ваги набуває переорієнтація на експорт готової продукції деревообробки. За даними митної служби України у 2025 р. за товарною групою 44 Україна мала позитивне сальдо торговельного балансу, причому обсяги експорту зросли на 6% порівняно з 2024 р. [1]

переважно за рахунок обробленої деревини. В експорті домінували сосна (68,6%), ялина (19%) та дуб (6,6%), які переважно (97%) транспортувалися автотранспортом.

Механізми стимулювання експорту деревообробної продукції являють собою комплекс взаємопов'язаних заходів правового, економічного, фінансового, інституційного та організаційного характеру, спрямованих на створення сприятливих умов для діяльності експортерів. Вони охоплюють як державну політику підтримки, так і інструменти, що використовуються безпосередньо підприємствами для підвищення своєї ефективності на зовнішніх ринках. На основі закону [2] діє заборона на експорт необроблених лісоматеріалів (код 4403 УКТЗЕД) з листяних порід (з 01.11.2025 р.) та сосни (з 01.01.2017 р.). Заборонено експорт лісо- та пиломатеріалів з цінних та рідкісних порід дерев (дуб, явір, горіх, вишня, каштан, тис ягідний, черешня та інші). Рішенням уряду з листопада 2025 р. розширений перелік необроблених товарів, які підлягають ліцензуванню та встановлена нульова експортна квота. Обов'язковими вимогами до експортерів є наявність відповідного фітосанітарного сертифікату та сертифікату про походження лісоматеріалів та виробів з них.

До ключових економічних механізмів належить податкова політика, яка може включати надання податкових пільг, відшкодування податку на додану вартість при експорті, а також застосування стимулюючих ставок для підприємств, що здійснюють глибоку переробку деревини. Зниження податкового навантаження дозволяє підприємствам акумулювати додаткові фінансові ресурси для модернізації виробництва та розширення експортної діяльності.

Фінансові механізми стимулювання експорту відіграють надзвичайно важливу роль у забезпеченні доступу підприємств до необхідних ресурсів. До них належать експортне кредитування, державні гарантії, страхування експортних ризиків, а також використання таких інструментів, як факторинг і лізинг. Особливе значення має діяльність експортно-кредитних агентств, які сприяють зниженню ризиків неплатежів і забезпечують підтримку українських експортерів на міжнародних ринках. Використання зазначених інструментів дозволяє підприємствам підвищити свою фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Організаційно-правові механізми включають удосконалення наявної нормативно-правової бази, спрощення процедур митного оформлення,

гармонізацію національних стандартів із відповідними міжнародними вимогами, а також створення сприятливого бізнес-клімату. Важливим аспектом є також боротьба з корупційними проявами та забезпечення прозорості регуляторної політики, що підвищує довіру іноземних партнерів до українських виробників.

У міжнародній практиці стимулювання експорту деревообробної продукції значна увага приділяється розвитку виробництва продукції з високою доданою вартістю. Провідні країни-експортери орієнтуються на виробництво меблів, готових конструкцій, інноваційних матеріалів тощо, що забезпечує значно більші доходи порівняно з експортом необробленої сировини. Для України це означає необхідність інвестування у модернізацію виробничих потужностей, впровадження новітніх технологій та відповідно підвищення рівня кваліфікації робочої сили.

Важливу роль у стимулюванні експорту відіграє розвиток інфраструктури, зокрема транспортно-логістичних систем, митних терміналів, складських комплексів та цифрових платформ. Впровадження сучасних інформаційних технологій, електронного документообігу та автоматизації бізнес-процесів дозволяє значно скоротити витрати часу та коштів, пов'язаних із здійсненням зовнішньоекономічних операцій.

У контексті фінансового відновлення економіки України експорт деревообробної продукції має суттєве значення як важливе джерело валютних надходжень. Зростання обсягів експорту сприяє зміцненню платіжного балансу, стабілізації національної валюти, а також підвищенню інвестиційної привабливості країни. Крім того, розвиток деревообробної галузі забезпечує створення нових робочих місць, зростання доходів населення та розвиток регіонів.

Серед основних напрямів стимулювання експорту деревообробної продукції можна виокремити: удосконалення державної експортної політики та стратегічного планування розвитку галузі; розвиток системи фінансової підтримки експортерів; стимулювання інноваційної діяльності та впровадження сучасних технологій; підвищення якості продукції відповідно до міжнародних стандартів і сертифікації; розширення географії експорту та вихід на нові ринки збуту; активізацію участі у міжнародних виставках, ярмарках та торговельних місіях; розвиток бренду української продукції на світовому ринку.

Отже, механізми стимулювання експорту деревообробної продукції з високою часткою доданої вартості є важливим інструментом фінансового відновлення економіки України, що відповідає положенням експортної стратегії України до 2030 року [3]. Їх ефективна реалізація сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національних виробників, збільшенню обсягів експорту та забезпеченню стабільних валютних надходжень. У довгостроковій перспективі розвиток деревообробної галузі може стати одним із ключових драйверів економічного зростання, сприяючи інтеграції України у світову економіку та зміцненню її позицій на міжнародних ринках.

Список використаних джерел:

1. Державна митна служба України. Статистика та аналітика зовнішньої торгівлі (група 44-49) 2025. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.
2. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів ЗЕД, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» (зі змінами та доповненнями). 2020: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2860-15/ed20201024#Text>.
3. Міністерство економіки України. Експортна стратегія України до 2030 року. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f?lang=uk-UA&title=NatsionalnaEkspornaStrategiia>.

Каменська Д. О., канд. екон. наук Дзяд О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТОВИХ МЕТАЛЕВИХ ВИРОБІВ ІЗ ЧОРНИХ МЕТАЛІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

У сучасних умовах розвитку світової економіки питання міжнародної конкурентоспроможності товарів набуває особливого значення для країн, які активно беруть участь у міжнародній торгівлі. Для України важливою складовою експорту традиційно залишається металургійна продукція. Значну роль у структурі цієї галузі відіграють готові металеві вироби із чорних металів, які використовуються у будівництві, машинобудуванні, енергетиці та інших галузях економіки [1].

Аналіз зовнішньої торгівлі України свідчить про те, що металопродукція залишається важливою складовою національного експорту, хоча її обсяги за останні роки зазнали значних коливань. Зокрема, у 2022 році експорт металевих